

Viivi Huusko

VIRTUAALIVALUUTTOJEN VEROTUS YKSITYISHENKILÖILLE

**Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Liiketalous
Kesäkuu 2022**

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Kesäkuu 2022	Tekijä/tekijät Viivi Huusko
Koulutus Liiketalous	☒ AMK ☐ YAMK	
Työn nimi VIRTUAALIVALUUTTOJEN VEROTUS YKSITYISHENKILÖILLE		
Työn ohjaaja Janne Peltoniemi		Sivumäärä 30
Virtuaalivaluutat ovat yleistyneet nopeasti ja iso osa ihmisistä on vähintäänkin kuullut niistä. Tunnetuin virtuaalivaluutta on Bitcoin. Virtuaalivaluutoilla ansaitut voitot ovat Suomessa verotettavaa tuloa ja tässä opinnäytetyössä on käsitelty sitä, miten yksityishenkilön virtuaalivaluutoilla ansaittuja tuloja verotetaan. Työssä on kerrottu myös muun muassa louhinnan ja steikkauksen verotuksesta, virtuaalivaluuttojen verotuksesta ulkomailla, Crypto.com cashback -tulojen verotuksesta sekä tulonhankkimiskulujen vähentämisestä. Verotusohjeet ovat melko uusia ja muutoksia ohjeisiin on jo tapahtunut. Työssä tuodaan esiin myös epäkohtia verotukseen liittyen. Opinnäytetyötä varten on haastateltu asiantuntijan mielipide, sekä otettu mukaan myös poliitikkojen sekä muiden asiantuntijoiden julkisia lausuntoja sekä mielipiteitä. Verohallinnon ohjeista saa selvyuden virtuaalivaluuttojen verotukseen, mutta johtopäätöksenä ja yhteenvetona on se, että muutosta kaivataan edelleen. Verotus on tällä hetkellä monelle sekavaa ja ilmoittaminen haastavaa ja työlästä.		
Asiasanat Bitcoin, kryptovaluutta, louhinta, verotus, virtuaalivaluutta, yksityishenkilö		

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences	Date June 2022	Author Viivi Huusko
Degree programme Bachelor of Business Administration, Business Administration		
Name of thesis TAXATION OF CRYPTOCURRENCIES FOR INDIVIDUALS		
Centria supervisor Janne Peltoniemi		Pages 30
Cryptocurrencies are becoming more common and most of the people have at least heard of them. The most common cryptocurrency is Bitcoin. Almost all the income and capital gain earned from them is taxable income. The main purpose of this thesis was to learn how this income is taxed in Finland at the moment. This thesis is focused on the taxation for individuals. For the thesis was researched information on income earned from mining and staking cryptocurrencies and how Crypto.com cashback income is taxed. It was also researched what expenses can be deducted in taxation and briefly described how income earned from cryptocurrencies is taxed in other countries in the world or is it at all. Based on the research, opinions from the professionals of the cryptocurrencies and opinions from politicians there are still some difficulties in the taxation and changes are hoped for. Most of the taxpayers also think that calculating capital gain or capital loss is too difficult by themselves and reporting the income is too complicated. Fortunately, there is software to help calculate the capital gain or loss.		
Key words Bitcoin, cryptocurrencies, tax		

LYHENTEET

BTC

Bitcoin, virtuaalivaluutta

CRO

Cronos, virtuaalivaluutta

FIFO

First In – First Out

PoS

Proof Of Stake

PoW

Proof Of Work

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
LYHENTEET
SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 MITÄ VIRTUAALIVALUUTAT OVAT	3
2.1 Määritelmä Suomen laissa	4
2.2 Valuutan säilytys	4
3 VOITTOJEN VEROTUS JA TAPPIOIDEN VÄHENNYS	5
3.1 Voittojen ilmoittaminen Verohallinnolle	6
3.2 Hankintameno-olettaman käyttö	7
3.3 Tappioiden vähennys	8
3.4 Tappiot veroilmoitukseen	8
4 KORTTIEN CASHBACKIT	9
4.1 Cashbackien verotus	10
4.2 Tulot veroilmoitukseen	11
5 LOUHINTA JA STEIKKAUS.....	12
5.1 Mahdolliset tulonhankkimisvähennykset	13
5.2 Verotuksen perustelut.....	14
5.3 Louhinnan palkkiot ja kulut veroilmoitukseen.....	15
5.4 Steikkauksen palkkiot ja kulut veroilmoitukseen.....	15
6 SEURAAMUKSET ILMOITTAMATTA JÄTTÄMISESTÄ.....	16
6.1 Oikeuden päätökset.....	16
6.2 Veronkorotukset.....	17
7 VIRTUAALIVALUUTTOJEN VEROTUS MUISSA MAISSA	18
7.1 USA.....	18
7.2 Verotuksen ihmemaat.....	19
8 RATKAISUJA, EHDOTUKSIA JA JOHTOPÄÄTÖKSIÄ.....	21
8.1 Asiantuntijoiden mielipiteet verotuksesta.....	21
8.2 Apuohjelmia veroilmoituksen täyttämiseen	22
8.3 Julkinen keskustelu ja muutoksenhalu	23
8.4 Johtopäätökset.....	25
LÄHTEET.....	27

KUVAT

KUVA 1. FIFO –laskuri Verohallinnon verkkosivuilla.....	6
KUVA 2. Mieliidekysely Verohallinnon verkkosivuilla ohjeiden perässä.....	23

KAAVIOT JA KUVIOT

KAAVIO 1. Tulojen ilmoittaminen.....	7
KAAVIO 2. Tappioiden ilmoittaminen.....	8
KUVIO 3. Cashback tulojen ilmoittaminen.....	11
KAAVIO 4. Louhinnan tulojen ilmoittaminen.....	15
KAAVIO 5. Steikkauksen tulojen ilmoittaminen.....	15

TAULUKOT

TAULUKKO 1. Crypto.com cashback -tasot.....	9
---	---

1 JOHDANTO

Virtuaalivaluutat ja varsinkin niihin sijoittaminen ovat asioita, joista monet ovat kuulleet ja haluavat oppia lisää, sekä liittyä muiden sijoittajien joukkoon. Verohallinto arvioi, että noin 150 000 suomalaista sai vuonna 2021 tuloja virtuaalivaluutoista (Halonen 2022).

Tässä opinnäytetyössä kerrataan aluksi sitä, mitä virtuaalivaluutat ovat, miten markkinat toimivat ja miten niitä säilytetään. Virtuaalivaluutoilla tehty tuotto on Suomessa verotettavaa tuloa. Tämä opinnäytetyö kertoo siitä, miten virtuaalivaluutoilla tehtyä tuloa verotetaan.

Ohjeet virtuaalivaluuttojen verotusta varten on olemassa Verohallinnon verkkosivuilla, mutta nämä ovat monen mielestä haastavat ja sekavat. Muutoksia ohjeisiin on tullut lähivuosien aikana ja muutoksia voi tulla myös jatkossa. Opinnäytetyössä kerrotaan tämän hetken verotuksesta sekä selvitetään sitä, mitä muutoksia ohjeisiin mahdollisesti voisi tehdä tulevaisuudessa ja mitä muutoksia toivotaan.

Työssä tutustutaan myös siihen, minkälaisia ongelmatilanteita voi tulla eteen verotukseen tai tulojen ilmoittamiseen liittyen ja miten ne voidaan tällä hetkellä ratkaista. Olemassa on onneksi palveluita, jotka tarjoavat tähän apua.

Virtuaalivaluuttojen verotusta Suomessa on myös verrattu opinnäytetyössä muiden maiden verotuskäytäntöihin. Verotus voi olla hyvin erilaista monessakin asiassa, kun lähdetään esimerkiksi EU:n ulkopuolelle. Virtuaalivaluutat ja niiden verotus tuskin on poikkeus ja eroja varmasti löytyy.

Verohallinto julkaisi huhtikuussa 2022 ohjeen virtuaalivaluuttoihin liittyvien cashback-korttien osalta, kuten Crypto.com kortit. Näillä korteilla tehdyistä ostoista Crypto.com -palvelu maksaa cashbackia heidän omalla virtuaalivaluutallaan CRO:lla. Voisi luulla, että olemassaoleva ostohyvytys vero-ohje pätee myös näihin, mutta näin ei ole. Työssä tullaan käsittelemään myös tätä ohjetta.

Koska tulot ovat verotettavaa tuloa, on ilmoittamatta jättämisellä myös seuraamuksia joko suoraan Verohallinnolta tai sitten oikeusteitse. Opinnäytetyön loppupuolella selvitetään, mitä seuraamuksia ilmoittamatta jättämisestä voi tulla ja mitkä asiat vaikuttavat rangaistuksen suuruuteen.

Opinnäytetyö koostuu Verohallinnon ohjeista virtuaalivaluuttojen verotuksesta Suomessa sekä sen lisäksi muusta teoreettisesta materiaalista verotukseen liittyen. Työssä on käytetty myös englanninkielistä lähdemateriaalia esimerkiksi muiden maiden verotukseen liittyen, koska tietoa on huonosti löydettävissä suomenkielellä.

Opinnäytetyötä varten on myös varmistettu yksityiskohtiin vastauksia Verohallinnon asiakaspalvelusta, joihin ei löytynyt vastausta suoraan ohjeista. Työtä varten on myös kysytty asiantuntijan mielipide tämän hetken verotuksesta, sekä otettu työhön mukaan myös asiantuntijan lausunto aiemmilta vuosilta. Myös poliittista keskustelua virtuaalivaluuttoihin liittyen on käyty, joten myös eduskunnassa esitetyt kysymykset hallitukselle ovat mukana lähdemateriaalissa. Näihin kysymyksiin on myös saatu vastaus valtiovarainministeriltä.

Tavoitteena opinnäytetyöllä on tutustua tarkemmin virtuaalivaluuttojen verotukseen Suomessa, mutta myös verrata sitä hieman muiden maiden verotuskäytäntöihin. Minkälaisia eroja löytyy Euroopan sisällä ja missä maissa verotus on täysin erilaista verrattuna Suomeen?

Paitsi kokonaiskuvan, myös yksityiskohtien hahmottaminen on tärkeää. Tavoitteena on myös ymmärtää syitä verotuskäytännöille sekä verrata verotusta muihin hieman vastaaviin verotustilanteisiin Suomessa. Onko verotus niin sanotusti reilua vai verotetaanko virtuaalivaluuttoja turhan paljon?

Työtä varten on myös tavoitteena saada muiden ihmisten mielipiteitä verotuksesta sekä ottaa selvää, mitä aiheesta puhutaan yhteiskunnallisesti. Alan asiantuntijat sekä poliitikot ovat tutustuneet aiheeseen, mutta luultavasti eri näkökulmista, joten on mielenkiintoista selvittää, ovatko mielipiteet silti samoja.

2 MITÄ VIRTUAALIVALUUTAT OVAT

Kryptovaluutta, kryptovara ja virtuaalivaluutta, tällä on monta kutsumanimeä. Yksi tunnetuimmista virtuaalivaluutoista on Bitcoin. Bitcoin luotiin vuonna 2008 ”Satoshi Nakamoto” tahon tai koodaajan toimesta. Kyseessä on ohjelmoitu, hajautettu digitaalinen valuutta, joka koostuu useista eri ohjelmointikielillä koodatuista ohjelmistoista. Bitcoinia kokonaisuutena ei omista mikään taho tai viranomainen, vaan sitä hallitsee käytännössä käyttäjät sekä yksittäisten bitcoinien omistajat. Bitcoin on riippumaton kolmansista osapuolista. (Kagan 2018.)

Lähdekoodi on tehty äärimmäisen hyvin ja siinä on määritelty esimerkiksi se, että sitä ei voi muokata, ellei suurin osa käyttäjistä, jotka ylläpitävät verkkoa, niin halua. On myös määritelty, ettei Bitcoineja voi olla olemassa enempää kuin 21 miljoonaa kappaletta, ja arvo puoliintuu automaattisesti tasaisin väliajoin. Asiantuntijat, kuten Paul Tudor Jones, ovat kuvailleet Bitcoinia hyväksi suojaksi inflaatiota vastaan. (Ankelo 2020.)

Virtuaalivaluuttoja on nykyään useita erilaisia ja niitä tulee jatkuvasti lisää. Osan arvo ja suosio nousee ja osa jää melko tuntemattomiksi. Esimerkkeinä muista tunnetuista virtuaalivaluutoista voisi mainita Ethereum, Tether, Solana, Cardano ja Binance Coin. Näissä valuutoissa on eroja keskenään esimerkiksi toimintamekanismin osalta, osa on tunnetun tahon perustamia valuuttoja ja osa tuntemattomien, osa on vanhempia ja osa tältä vuosikymmeneltä. Osan kurssi on sidottu esimerkiksi kiinni USD, ja sen vuoksi arvo ei heittele yhtä paljon kuin muiden virtuaalivaluuttojen, joiden kurssi ei ole sidottu mihinkään, vaan arvon määrittää vain sen suosio. (Tretina & Schmidt 2022.) Valinnanvaraa ja eroja siis on, ja tilanne markkinoilla muuttuu koko ajan ja yllättävänkin nopealla aikavälillä.

Virtuaalivaluuttaa voi ostaa tietyistä välityspalveluista verkossa. Tällaisia välittäjäyrityksiä ovat esimerkiksi Northcrypto, Coinmotion, Coinbase sekä Binance. Näistä kaksi ensimmäistä on suomalaisia palveluntarjoajia.

Osa maailman valtioista omistaa virtuaalivaluuttoja myös itse, ja esimerkiksi verojen maksaminen on sallittua USD Coinilla Bermudan valtiossa (Benson 2019). Suomessa tämä ei ole mahdollista, mutta myös Suomella on hallussa tullissa takavarikoituja Bitcoineja noin 70-80 miljoonan euron edestä tämän hetken kurssin mukaan. Hallitus on päättänyt myydä nämä Bitcoinit ja lahjoittaa noin puolet Ukrainalle siellä tällä hetkellä olevan sodan vuoksi. (Helsingin Sanomat 2022.)

2.1 Määritelmä Suomen laissa

Virtuaalivaluutat määriteltiin laissa vuonna 2019 digitaalisessa muodossa olevaksi arvoksi, jota viranomaisen ei ole laskenut liikkeelle eikä ole virallinen maksuväline, jota kuitenkin voi käyttää maksuvälineenä ja jota voidaan siirtää, tallentaa ja vaihtaa sähköisesti (Laki virtuaalivaluutan tarjoajista 572/2019, § 2). Määritelmä ei ole ollut aina sama, ja esimerkiksi verohallinto on tätä ennen määritellyt virtuaalivaluuttaa eri tavoilla.

2.2 Valuutan säilytys

Virtuaalivaluuttoja voidaan säilyttää virtuaalisessa lompakossa ja vaihtoehtoja on useita. Virtuaalisia lompakkoja ovat esimerkiksi Coinbase, Drep, Sapien, Nexus, VisionWallet tai Blockchain. Myös Binance on kerännyt suosiota sen vuoksi, koska samassa palvelussa on välitys-, osto- sekä säilytyspalvelut. Myös edellä mainituista ainakin Coinbasessa on mahdollista ostaa virtuaalivaluuttoja säilyttämisen lisäksi. Palvelut ovat luotettavia ja niihin voi kirjautua miltä laitteelta tahansa. Isolla osalla on myös käytössään mobiilisovellus, jolla voi myös tarkastella varoja sekä tehdä muutoksia.

On olemassa myös fyysisiä virtuaalivaluuttalompakoita, esimerkiksi muistitikun näköisiä Ledger Nano -lompakoita. Fyysisen lompakon saa yhdistettyä esimerkiksi puhelimeen tai tietokoneeseen, jolla hallinnoida varoja, mutta varat ovat tallessa fyysisellä lompakolla. Ledger mainostaa tätä lompakkoa yhtenä turvallisimmista vaihtoehtoista säilyttää virtuaalivaluuttaa. (Ledger 2021.)

3 VOITTOJEN VEROTUS JA TAPPIOIDEN VÄHENNYS

Virtuaalivaluutalla tehdyt voitot ovat verotettavaa tuloa. Tuloiksi lasketaan kaikki voitto, joka on lunastettu vaihtamalla virtuaalivaluutaa toiseen virtuaalivaluuttaan, maksamalla virtuaalivaluutalla esimerkiksi verkkokaupassa tai myyt virtuaalivaluutaa (vaihdet viralliseen valuuttaan esimerkiksi euroiksi). Arvona käytetään sen vaihtohetken kurssia euroina. (Verohallinto 2020e.)

Virtuaalivaluutoiden kurssin nousulla tienatut tulot ovat pääomatuloa ja verotetaan pääomatuloveron mukaisesti. Pääomatuloa on se tulo, joka on tienattu omaa pääomaa hyödyntäen. Pääomatuloveron veroprosentti on 30, kun tulot ovat 30 000 euroa tai sen alle. Jos tulot ylittävät tämän summan, on silloin veroprosentti sen ylittävässä osuudessa 34. (Verohallinto 2017d.)

Monet luulevat, että verotus tapahtuu siinä vaiheessa, kun eurot siirretään oman pankin käyttötilille. Todellinen myyntiajankohta on kuitenkin se, kun virtuaalivaluutta vaihdetaan mihin tahansa muuhun valuuttaan tai hyödykkeeseen. Jos virtuaalivaluutta vaihdetaan euroksi ja eurot jäisivät vielä välittäjän hallinnoimalle tilille, eli esimerkiksi virtuaalilompakkoon, on tulo muodostunut jo siinä vaiheessa. Vaikka euroja ei vielä kotiuta omaan pankkiin asti vaan jättää eurot virtuaalilompakkoon, on realisointi tapahtunut ja tulo on ilmoitettava verotuksessa.

Suomessa virtuaalivaluutat ovat yleistyneet kovaa vauhtia ja vuonna 2021 ilmoitettiin noin 174 miljoonan euron edestä virtuaalivaluutan myyntejä. Pääosin virtuaalivaluuttoja myy ja ostaa 20 - 40 vuotiaat miehet. (Helsingin sanomat, 2022.)

Alle 1000 euron myyntejä per vuosi ei veroteta, mutta tämä koskee kaikkia osake-, arvopaperi- tai virtuaalivaluuttamyyntejä yhteensä vuoden aikana (Verohallinto 2020e). Tulojen hankkija on velvollinen säilyttämään toiminnasta muistiinpanoja, joista selviää eriteltynä verotuksessa tarvittavat tiedot. Tämän helpottamiseksi on olemassa maksullisia apuohjelmia.

3.1 Voittojen ilmoittaminen Verohallinnolle

Tuotot sekä tappiot ilmoitetaan veroilmoitukseen FIFO-periaatteella, eli First In – First Out (Verohallinto 2022b.) Tämä tarkoittaa sitä, että tuloja laskiessa ensimmäiseksi hankittu virtuaalivaluutta myös käytetään ensimmäisenä. Tätä tulojen laskemista varten on olemassa verohallinnon verkkosivuilla laskuri (KUVA 1), mutta joissain tilanteissa tämä laskurikaan ei tee veroilmoituksen täyttämistä tarpeeksi helppoa.

Henkilötu
Sukunimi Et

Virtuaalivaluuttojen realisoinneista kertyneet tulot					Hankintameno tai hankintameno-olettama / kulutettu virtuaalivaluutta:		Versio 1.1		
					Joko myydyin erän keskimääräinen hankintahinta tai hankintameno-olettama / kappale		Käynnistä makro		
Ajalta	Luovutushinnat yht.	Voitolliset tapahtumat yht.	Tappiolliset tapahtumat yht.	Luovutusvoitto tai -tappio yht.	Voitto / Tappio:		Tyhjennä taulukon tiedot		
					("Määrä" * "Hinta € / virtuaalivaluutta") - ("Määrä" * "Hankintameno tai hankintameno-olettama / kulutettu virtuaalivaluutta")		Tallenna PDF		
					Tapahtuma		Tallenna xlsx		
					Myynti = joko myynti fiat-valuutta vastaan tai tavarat tai palvelun hankinta				
					Laskelmassa käytetty virtuaalivaluutta				
AIKA	TAPAHTUMA	MÄÄRÄ	HINTA € / VIRTUAALIVALUUTTA	YHTEENSÄ	LÄHDE	VIRTUAALIVALUUTTA JÄLJELLÄ 1	HANKINTAMENO TAI HANKINTAMENO-OLETTAMA/KULUTETTU VIRTUAALIVALUUTTA	VOITTO/TAPPIO	VIRTUAALIVALUUTTA JÄLJELLÄ 2

KUVA 1. FIFO-laskuri (Verohallinto 2020)

Kaikki voitolliset luovutukset voi ilmoittaa samalla ilmoituksella. Jos tapahtumia on paljon, saa ne tarvittaessa laskettua maksullisella palvelulla yhteen, manuaalisesti esimerkiksi satojen tapahtumien laskeminen veisi aivan liikaa aikaa. On olemassa kuitenkin maksullisia apuohjelmia, jotka tuottaa Verohallinnon tarvitseman 9A lomakkeen täytettynä. Tästä on kerrottu lisää myöhemmin opinnäytetyössä.

Tappiolliset luovutukset ilmoitetaan erillisellä ilmoituksella, mutta samaa reittiä pitkin. Verohallinnon lomake laskee automaattisesti voiton tai tappion myös hankintameno-olettaman mukaan ja valitsee niistä verovelvolliselle edullisemman vaihtoehdon automaattisesti. Tarvittavat tositteet tulee säilyttää kuuden vuoden ajan verovuoden päättymisestä eteenpäin. (Verohallinto 2022b.)

Tuotot ilmoitetaan verkossa OmaVeron veroilmoitukseen seuraavaa polkua pitkin:

KAAVIO 1. Tulojen ilmoittaminen (Verohallinto 2022c)

3.2 Hankintameno-olettaman käyttö

Todellisen hankintahinnan sijaan voidaan käyttää verojen laskemisessa hankintameno-olettamaa.

Hankintameno-olettama lasketaan luovutushinnasta seuraavasti:

- Jos virtuaalivaluutta on omistettu alle 10 vuotta, on hankintameno-olettama 20 % luovutushinnasta.
- Jos virtuaalivaluutta on omistettu yli 10 vuotta, on hankintameno-olettama 40 % luovutushinnasta.

Joissain tilanteissa tämä voi olla eduksi verovelvolliselle, koska virtuaalivaluuttojen kurssi voi heitellä tai nousta paljonkin lyhyen ajan sisällä. Vertauksena tähän, Bitcoinin kurssi on noussut vuodesta 2015 tähän hetkeen mennessä noin 8800 %.

Veroilmoitusta täyttäessä Verohallinnon lomake laskee automaattisesti verovelvolliselle edullisemman vaihtoehdon todellisesta hankintahinnasta ja hankintameno-olettamasta ja käyttää sitä. Tämä niissä tapauksissa, kun olet ilmoittanut myös todellisen hankintahinnan lomakkeelle. Jos todellista hankintahintaa ei ole ollenkaan tiedossa, käytetään silloin verotuksessa hankintameno-olettamaa. (Verohallinto 2020e.)

3.3 Tappioiden vähennys

Vuoden 2019 korkeimman oikeuden päätöksen (KHO: 2019:42) jälkeen, virtuaalivaluutasta tulleiden tappioiden vähentäminen on ollut mahdollista verotuksessa. Tappiota tulee, jos ostohinta on ollut suurempi kuin luovutushinta. Tappio on mahdollista myös pienellä aikavälillä, koska kaikkien virtuaalivaluuttojen kurssi ei ole sidottu mihinkään ja arvon määrittää vain sen suosio. Kurssin muutokset voivat olla hyvinkin nopeita ja ennalta-arvaamattomia.

Tappio lasketaan samalla kaavalla, kuin voitot. Ilmoitetaan valuutan hankinta-ajankohta eli hankintahetken hinta euroissa sekä luovutushetken hinta euroissa. Hankintahinnasta saa vähentää luovutushetken hinnan lisäksi myös mahdolliset välityspalkkiot ja säilytyskulut. Jos sinulla ei ole muita virtuaalivaluutoilla saatuja tuloja, vähennetään tappio muista pääomatuloistasi. Jos muita pääomatuloja ei ole, siirtyy vähennys seuraaville vuosille. (Verohallinto 2020e.)

3.4 Tappiot veroilmoitukseen

Tappiot ilmoitetaan OmaVerossa samaa polkua pitkin kuin tuotot. Kun tiedossa on hankinta-ajankohta ja valuutan käyttöajankohta, tulee tämä syöttää veroilmoitukseen ja lomake laskee automaattisesti, onko tapahtumassa tullut voittoa vai tappiota.

Verohallinnon verkkosivu myös laskee automaattisesti, onko veronmaksajalle edullisempaa käyttää hankintameno-olettamaa vai todellista hankintahintaa. Jos päätyy käyttämään hankintameno-olettamaa, ei silloin tarvitse laskea hinnasta pois muita kuluja, vaan tulee ilmoittaa pelkkä myyntihinta. (Verohallinto 2022b).

Polku löytyy Verohallinnon verkkopalvelusta seuraavaa reittiä pitkin:

KAAVIO 2. Tappioiden ilmoittaminen (Verohallinto 2022c)

4 KORTTIEN CASHBACKIT

On olemassa yritys nimeltään Crypto.com, joka tarjoaa pörssi- ja lompakkopalvelua ja heillä on myös oma virtuaalivaluutta sekä pankkikortti. Tällä Crypto.comin metallisella pankkikortilla maksetuista ostoksista esimerkiksi ruokakaupassa, saa cashbackia, eli tietyn prosentin verran ostohyvitystä takaisin. Ostohyvytys maksetaan Crypto.comin omana virtuaalivaluuttana, eli CRO:na. Sen lisäksi yritys tarjoaa veloituksetta palveluita kuten Spotify, Netflix sekä pääsyä lentokenttien Loungeen tietyn kortin haltijoille.

Cashbackin suuruus riippuu siitä, kuinka paljon rahaa on kiinni virtuaalivaluutta CRO:ssa. Kiinni pitäminen tarkoittaa vähintään kuuden kuukauden sijoitusta virtuaalivaluuttaan. Tällä tavoin yritys saa nostettua oman virtuaalivaluutan arvoa ja houkuteltua uusia sijoittajia virtuaalivaluutalle.

Vaikka CRO omistuksia ei ole ollenkaan, saa silti oman kortin sekä yhden prosentin cashbackin kortilla tehdyistä ostoista. Tämä niin sanottu ilmainen yhden prosentin bonus on kuitenkin poistumassa palvelusta pian. Crypto.com cashback-korteissa cashbacktasot menevät tällä hetkellä seuraavasti:

TAULUKKO 1. Crypto.com cashback –tasot

Sijoitukset CRO virtuaalivaluuttaan euroissa	0€	350€	3 500€	35 000€	350 000€
Cashback bonusprosentti ostoista	1%	2%	3%	5%	8%

Ensimmäinen päivä heinäkuuta 2022 Crypto.comilla astuu voimaan bonustasoihin muutos, jolloin 8 % cashbackia ei ole enää mahdollista saada. Bonustasot muuttuvat niin, että jatkossa vastaavat bonustasot ovat 0 %, 1 %, 2 %, 3 % sekä 5 % aktiivisen, eli yli kuuden kuukauden sijoitusajan kanssa. (Crypto.com 2022).

4.1 Cashbackien verotus

Verohallinnolla on ollut aiemminkin vero-ohje ostohyvityksiä varten. Siinä kerrotaan, että ostohyvitykset ovat verotonta tuloa, kun asiakas on itse maksanut ostokset, joiden perusteella saa edut. Ohjeessa mainitaan myös, että etuja pidetään tällöin jälkikäteen saatuina alennuksina. (Verohallinto 2019a.) Tämä ohje ei kuitenkaan päde virtuaalivaluutan cashbackiin, vaan Verohallinto julkaisi näille oman ohjeen 1.4.2022. Verotus ei ole täysin yksinkertaista, koska osa korteista vaatii vielä tällä hetkellä pääomaa ja osa ei.

Verohallinnon julkaisemassa cashback -ohjeessa kerrotaan, että cashback on verotettavaa pääomatuloa. Ohjeessa myös vahvistetaan, että jos sinulla on kortti, joka ei vaadi kiinnitettyä pääomaa ja saat yhden prosentin cashbackin, on se tulo verotonta. (Verohallinto 2022i.)

Verotuksen kannalta bonustasojen muutos vaikuttaa siten, että cashback bonusta ei ole jatkossa mahdollista saada ilman, että on sijoituksia CRO-valuuttaan. Heinäkuusta alkaen siis kaikki cashback olisi verotettavaa tuloa, koska yhden prosentin veroton cashback bonus poistuu, ellei Verohallinnon ohjeisiin ei tule muutosta.

Tulo lasketaan saaduksi cashbackin maksuhetkellä ja valuutan hankinta-arvo lasketaan maksuhetken kurssin mukaisesti. Jos cashbackin käyttää myöhemmin, tulee sen arvoksi ilmoittaa cashbackin käyttö- tai vaihtohetken arvo ja laskea voitto sen mukaisesti (Verohallinto 2022i). Tämä on haastavaa jos ostoksia tekee paljon, koska cashback maksetaan erikseen jokaisen kortilla tehdyn oston jälkeen.

4.2 Tulot veroilmoitukseen

Cashback bonukset ilmoitetaan esitäytettyyn veroilmoitukseen seuraavaan kohtaan:

Muut
pääomatulot

KUVIO 3. Cashback tulojen ilmoittaminen (Verohallinto 2022i)

5 LOUHINTA JA STEIKKAUS

Lyhyesti ja yksinkertaisesti kerrottuna, louhinnassa louhijat, eli ketjun ylläpitäjät, kilpailevat koneen suoritustehon avulla, kuka saa oikeuden lisätä virtuaalivaluutan lohkoketjuun uusia lohkoja, eli dataa. Kun uusi lohko on saatu lisättyä lohkoketjuun, saa louhija tästä palkkion. Yleensä palkkio on tietty määrä tätä louhittavaa virtuaalivaluutaa. Näin toimii Proof Of Work -mekanismilla toimivan virtuaalivaluutan louhinta. (Northcrypto.)

Palkkio lasketaan sen hetken tuloksi, kun valuutta siirtyy hänen virtuaalilompakkoonsa, ja tulo ilmoitetaan myös sen kyseisen vuoden verotukseen. Tästä on kuitenkin mahdollista tehdä hieman helpompaa, eli laskea tulot myös kuukausikohtaisesti. Silloin käytetään koko kuukauden keskimääräistä, kun ilmoitetaan kaikki kuukauden aikana tienatut tulot. Jos valitsee tämän tavan, tulee sitä noudattaa koko vuosi ja käyttää aina samaa pörssiä kuukauden keskimääräisen tarkistukseen. (Verohallinto 2020e.)

On olemassa myös virtuaalivaluuttoja, jotka eivät toimi edellä mainitulla tavalla, vaan Proof Of Stake -mekanismilla. Tätä ei kutsuta louhinnaksi vaan steikkaukseksi (staking) tai validoinniksi.

Toimintaperiaate on myös eri kuin PoW mekanismissa, koska tässä kaikkien ei tarvitse kilpailla suoritustehon avulla, vaan validoijat eli steikkaajat valitaan satunnaisesti heidän joukostansa, kenellä on tarpeeksi kyseistä valuutaa hallussaan. Tässä kiinnitetään omaa pääomaa eli virtuaalivaluutaa sen lohkoketjun ylläpitoon. Toimintatavat vaihtelevat hieman riippuen siitä, mikä virtuaalivaluutta on kyseessä. (Buterin 2013.)

Suurin osa uusista virtuaalivaluutoista toimivat tällä PoS -mekanismilla, koska PoW vaatii paljon enemmän energiaa ja kallista laitteistoa. PoW mekanismissa ongelmina on kustannusten lisäksi myös tehokkuus, suoritussyky sekä turvallisuus. (Zochowski 2019.)

Yksi suurimmista virtuaalivaluutoista, eli Ethereum on myös siirtymässä tänä vuonna Proof Of Stake -mekanismiin eli steikkaukseen. Syinä on esimerkiksi nykyisen PoW -mekanismin sähkön kulutuksen suuruus eli ympäristösytyt. On sanottu, että Bitcoinin louhijat käyttävät yhtä paljon sähköä, kuin koko Chile yhteensä. (Kharif 2021.)

Päästäkseen steikkaamaan esimerkiksi Ethereumia, tulee olla hallussaan 32 kappaletta kyseistä valuuttaa. Valuuttojen ei kuitenkaan tarvitse olla yhden henkilön omistuksessa, vaan myös tahon tai ryhmän yhteinen omistus käy. Silloin myös palkkio jaetaan ryhmän kesken. (Ethereum 2022).

5.1 Mahdolliset tulonhankkimisvähennykset

Koska louhimiseen käytetään omaa tietokonetta, saa tietokoneen kuluja vähentää verotuksessa tulonhankkimiskuluina. Tähän on kuitenkin olemassa rajoituksia liittyen koneen pääasialliseen käyttötarkoitukseen:

- Jos tietokonetta käytetään vain satunnaisesti louhintatulon hankkimiseen, saa koneen hankintahinnasta vähentää 25 %.
- Jos tietokonetta käytetään myös yhtäläillä louhintatulon hankkimiseen tavallisen käytön lisäksi, saa koneen hankintahinnasta vähentää 50 %.
- Jos tietokonetta käytetään pääasiallisesti louhintatyöhön, saa tietokoneen hankintahinnan vähentää louhintatuloista täysin verotuksessa.

Koska louhinta kuluttaa myös paljon sähköä, saa sähkön osuuden myös vähentää tulonhankkimiskuluina. Tähän on kuitenkin ehtona se, että verovelvollinen pystyy todentamaan, mikä osuus sähköstä on todellisuudessa mennyt louhimiseen. Jos sähkökulut ovat suuret, suositellaan omaa mittaria laskemaan, paljonko sähköä louhintaan kuluu. Tämä on haastavaa, jos tietokoneella on muutakin käyttöä kuin louhinta. (Verohallinto 2020e.)

5.2 Verotuksen perustelut

Proof Of Work -mekanismissa louhija käytännössä hankkii tuloa oman tietokoneen eli työvälineen avulla, joten louhintapalkkiot lasketaan ansiotuloksi (Verohallinto 2022b). Ansiotuloksi määritellään muun muassa palkkatulot, eläketulot ja muut tulot, joita verovelvollinen ansaitsee tekemällä töitä. Ansiotuloja verotetaan progressiivisesti, eli veroprosentti määräytyy omien tulojen mukaan. Mitä enemmän tienaa, sitä enemmän maksaa veroja. (Verohallinto 2017a.)

Proof Of Stake -mekanismissa taas tuloa hankitaan oman pääoman avulla. Päästäkseen steikkaamaan virtuaalivaluutta, tulee steikkaajalla olla tietty määrä virtuaalivaluutta eli omaa pääomaa valmiiksi. Sen vuoksi steikkaamisesta saatu tulo on pääomatuloa. Pääomatuloksi lasketaan tulo, jota hankitaan hyödyntämällä omaa olemassaolevaa pääomaa eli varallisuutta. Tähän lasketaan muunmuassa vuokratulot, osinkotulot, omaisuuden luovutusvoitot ja niin edelleen. Pääomatulossa verotus on 30 % kun pääomatulot ovat alle 30 000 euroa vuodessa. Jos pääomatuloja on yli 30 000 euroa vuodessa, on veroprosentti silloin 34 %. (Verohallinto 2017d.)

5.3 Louhinnan palkkiot ja kulut veroilmoitukseen

Palkkiot ilmoitetaan kohtaan:

Muut ansiotulot

Kulut ilmoitetaan kohtaan:

Vähennykset

Tulonhankkimiskulut

Muiden kuin palkkatulojen
hankkimiskulut

KAAVIO 4. Louhinnan tulojen ilmoittaminen (Verohallinto 2022c)

5.4 Steikkauksen palkkiot ja kulut veroilmoitukseen

Palkkiot ilmoitetaan kohtaan:

Muut
pääomatulot

Kulut ilmoitetaan kohtaan:

Muut pääomatuloista
tehtävät vähennykset

KAAVIO 5. Steikkauksen tulojen ilmoittaminen (Verohallinto 2022c)

6 SEURAAMUKSET ILMOITTAMATTA JÄTTÄMISESTÄ

Virtuaalivaluuttoihin sijoittaneilla voi käydä mielessä, että voiko tulojen ilmoittamatta jättämisestä jäädä kiinni. Tämä on mahdollista ja näin on myös käynyt. Esimerkiksi oikeus on antanut tällaisista tapauksista tuomioita. Verohallinto arvioi jo etukäteen ilmoitusmäärän suuruuden seuraavalle vuodelle ja he myös lähettävät tietoa aktiivisesti muihin maihin veroviranomaisten valvontaa varten (Ranta 2021).

Tulot kannattaa ilmoittaa Verohallinnolle, vaikka ilmoittaminen voi olla haastavaa. Mahdollinen veronkorotus, oikeuden rikostuomio tai sakot eivät tee ilmoittamatta jättämisestä ollenkaan kannattavaa.

6.1 Oikeuden päätökset

Eräs kärjäoikeuden päätös on törkeä veropetos vuosina 2015–2016. Tässä tapauksessa virtuaalivaluutoilla tienatut tulot olivat noin 500 000 euroa. Espoolainen syytetty ilmoitti, että oli luullut että Verohallinto saa tiedot automaattisesti virtuaalivaluuttatuloista. Kärjäoikeus tuomitsi syytetyn 11 kuukauden ehdolliseen vankeuteen. Lieventävänä seikkana oli se, että verovelvollinen maksoi rästissä olevat noin 160 000 euron verot jo ennen päätöstä. (Koivisto 2021.)

Toisessa tapauksessa Jyväskylässä rangaistuksena oli myös ehdollinen vankeus. Tässä virtuaalivaluuttatulot olivat noin 134 000 euroa, mutta syytetty oli ilmoittanut tuloiksi vain noin 55 000 euroa. (Paananen 2021.)

Vastaavia pienempiä tuomioita on myös annettu, muun muassa tapauksessa joissa virtuaalivaluutalla tehtyjä ”treidauksia” ei oltu ilmoitettu, koska syytetty oli luullut, että tulot tulee ilmoittaa vasta sitten kun rahat kotiuttaa omalle tilille. Tästä tuomio oli 70 päiväsakkoa. (Bowa Legal.)

6.2 Veronkorotukset

Vaikka asia ei etenisi oikeuteen asti, voi Verohallinto määrätä itse veronkorotusta jos tuloja on jättänyt ilmoittamatta. Sama veronkorotusohje pätee myös muihin ilmoittamatta jääneisiin ansio- tai pääomatuloihin. Veronkorotuksia voi tulla, jos ilmoituksessa on puutteita ja tuloja ei ole korjattu tai ilmoitettu määräaikaan mennessä. Korotuksen syynä voi myös olla perusteettomat vähennykset. (Verohallinto 2022h.)

Veronkorotuksen määrä riippuu ilmoittamatta jääneiden tulojen määrästä. Verohallinnon mukaan ilmoittamatta jääneestä tulosta lasketaan 0,5% - 10% korotus. Jos korotusta ei voida laskea tuloista, lasketaan korotus siitä verosta, joka verovelvollisen olisi tullut maksaa lisää, jos olisi ilmoittanut tulot oikein. Tähän veron lisäykseen tulee 2 % - 50 % korotus. Prosentin suuruuteen vaikuttaa puutteen suuruus ja puutteiden toistuvuus. Korotuksen minimisumma on kuitenkin aina vähintään 75 euroa, vaikka korotus jäisi tämän summan alle. (Verohallinto 2022h.)

7 VIRTUAALIVALUUTTOJEN VEROTUS MUISSA MAISSA

Suurimmassa osassa EU:n maista verotus on saman tyylistä kuin Suomessa, eli virtuaalivaluutoilla tehdyt tulot ovat verotettavaa. Eroja ja poikkeuksia kuitenkin on. Esimerkiksi naapurimaassamme Virossa virtuaalivaluutat luokitellaan omaisuudeksi, voitot verotetaan tuloverona. Louhinnasta saadut tulot tulee myös ilmoittaa, ne verotetaan elinkeinotulona. (Estonian Tax and Customs Board 2022.)

Valko-Venäjällä virtuaalivaluutoista saatu tulo on verotonta vuosina 2018–2023 tietyissä osissa maata. Tämä on ikään kuin testijakso. Verotusta tarkastetaan uudestaan vuonna 2023 ja muutetaan, jos tämä on osoittautunut huonoksi ideaksi. (Helms 2021.)

Saksassa virtuaalivaluuttaa verrataan yksityiseen rahaan ja sitä ei veroteta, jos on omistanut valuuttaa yli vuoden ajan ennen luovutusta. Vaikka valuuttaa olisi omistanut alle vuoden ja tuloa tulee, on se verotonta 600 euroon saakka per vuosi. Myös suoraan virtuaalivaluutalla tehtyjä ostoja verotetaan samalla tavalla, eli verot tulee maksaa jos ostaa suoraan tavaran virtuaalivaluutalla jonka on omistanut alle vuoden. Muussa tapauksessa myös se on verotonta tuloa. Tappiot saa myös vähentää Saksassa. Louhinnasta saadut tulot ovat veronalaista tuloa. Saksassa virtuaalivaluutat ovat tuloveron alaista, eli niihin pätee progressiivinen verotus. Esimerkiksi alle 9 744e vuosituloilla veroprosentti on 0. (Teller 2021.)

7.1 USA

Amerikka verottaa virtuaalivaluuttoja myös sen mukaan, kauanko virtuaalivaluutta on omistanut, alle vuoden omistetun virtuaalivaluutan myynnissä on eri verotusasteikko, kuin yli vuoden omistetun valuutan myynnissä. Sen lisäksi verotukseen vaikuttaa se, oletko talouden ainut henkilö, onko taloudessa kaksi henkilöä jotka tuo talouteen rahaa, vai oletko talouden ainut tienaaava henkilö. Amerikassa virtuaalivaluutoista aiheutunut tappio on myös vähennyskelpoista.

Jos kyseessä on talouden ainut henkilö ja on omistanut virtuaalivaluutan yli vuoden ajan ennen myyntiä, on tulot verottomia 41 675 dollariin saakka. Siitä ylöspäin 459 750 dollariin saakka veroprosentti on 15. Korkein mahdollinen veroprosentti yli vuoden omistettujen virtuaalivaluuttojen tuloissa on 20 %.

Jos virtuaalivaluuttaa on omistanut alle vuoden, on verotus hieman korkeampi ja kaikista tuloista tulee maksaa vero. Verot ovat 10 % ja 37 % välillä. Suurimman veroprosentin joutuu maksamaan, jos saa talouden ainoana henkilönä yli 540 000 dollarin tulot alle vuoden omistetulla virtuaalivaluutalla, silloin veroprosentti tuloille olisi sen 37. (Daly 2022.)

7.2 Verotuksen ihmemaat

El Salvador on hyväksynyt Bitcoinin viralliseksi maksuvälineeksi ensimmäisenä maailmassa. Ulkomaalaisille sijoittajille Bitcoinista saatu tulo on verotonta ja El Salvadoriin muuttaville Bitcoin-sijoittajille myönnetään pysyvä asuinpaikka sekä kansalaisuuden myöntämistä nopeutetaan. (McDonald 2021.)

Kun BTC hyväksyttiin El Salvadorissa viralliseksi valuutaksi, oli muutoksessa myös vaikeuksia. Valtion oma virtuaalilompakko oli hetkellisesti pois käytöstä teknisistä ongelmista johtuen ja tämä aiheutti ongelmia ja jopa mielenosoituksia. Mielenosoituksia oli myös sen vuoksi, koska osa kansalaisista vastusti Bitcoinin hyväksymistä viralliseksi valuutaksi. Talouden asiantuntijat ja viranomaiset ovat sanoneet, että Bitcoinin epävakauden ja sen vuoksi, että se voi altistaa maata rahanpesulle sekä muulle laittomalle rahoitustoiminnalle, tämä ei välttämättä tee hyvää El Salvadorin muutenkin hauralle taloudelle. (The Economic Times 2021.)

Malesiassa vain säännöllinen virtuaalivaluutoilla käyty kauppa ja sillä ansaittu elanto on veronalaista tuloa. Yksittäiset virtuaalivaluuttavoitot ovat siis verotonta, mutta jos virtuaalivaluutoilla sijoittaminen ja ansaitseminen on säännöllistä, on se veronalaista. Portugalissa, Sveitsissä tai Singaporessa yksityishenkilöiltä ei peritä veroa virtuaalivaluutoilla tehdyistä tuloista. Sloveniassa sama koskee vain Bitcoinilla saatuja tuloja. (Hamacher, Graves 2021.)

Bermudassa verotus on muutenkin hyvin pientä ja myöskään virtuaalivaluutoista saadusta tulosta ei tarvitse maksaa veroja. Erityistä kuitenkin on se, että mahdolliset muut verot voi vuodesta 2019 alkaen maksaa myös virtuaalivaluutalla, eli USD Coinilla. (Benson 2019.)

8 RATKAISUJA, EHDOTUKSIA JA JOHTOPÄÄTÖKSIÄ

Virtuaalivaluuttojen verotus ei ole välttämättä määrällisesti liian ankaraa, mutta ilmoittamisen ja tulojen laskemisen haastavuus on herättänyt sijoittajien keskuudessa keskustelua. On ymmärrettävää, että sijoitustuloista tulee maksaa verot Suomessa ja tämä tuskin yllättää ketään. Koska tulot tulee ilmoittaa itse eikä Verohallinto saa näistä tuloista automaattisesti aina tietoa, voisi ilmoittaminen olla myös helpompaa ja ilmoitusaktiivisuutta siten nostaa.

Vaikka virtuaalivaluutoilla tienattujen tulojen laskeminen itse voi olla hidasta ja haastavaa, on tähän onneksi nykyään apukeinoja yksityisten yritysten ansiosta. Palvelu helpottaa tulojen ja tappioiden laskemista huomattavasti. Verotuksen haastavuus on herättänyt keskustelua myös politiikassa, asiantuntijoiden toimesta sekä keskustelupalstoilla.

8.1 Asiantuntijoiden mielipiteet verotuksesta

Asiantuntijalausunnon eduskunnan tulevaisuusvaliokunnalle tehnyt Mikko Alasaarela (2018) perusteli lausunnossaan, minkä vuoksi Suomen kannattaisi olla mukana tässä markkinassa. Lausunnossa hän myös mainitsi, että nykysellä verotuksella olemme jäämässä tästä markkinasta ulos.

Alasaarela ehdottaa lausunnossaan, että Suomen tulisi siirtyä mahdollisimman nopeasti malliin, jossa tappiot ovat vähennyskelpoisia, virtuaalivaluutalla tehtyjä suoria ostoja ei veroteta sekä verotetaan pääomatuloverotuksen mukaan, kun virtuaalivaluutta vaihdetaan euroksi ja siirretään tilille. Lausunto oli annettu vuonna 2018 ja vuoden 2019 jälkeen tappiot ovat onneksi olleet vähennyskelpoisia. Suomessa kuitenkin edelleen verotetaan suoraan virtuaalivaluutoilla tehtyjä ostoksia.

Opinnäytetyötä varten on varmistettu virtuaalivaluuttojen asiantuntija Joonas Ilmastilta, mitä mieltä hän on nykyisestä verotuksesta ja tulisiko verotusta muuttaa.

“Mielestäni kryptovaluuttojen verotusta tulisi muuttaa. Ensimmäinen askel nykytilanteen parantamiseksi olisi poistaa verotus tilanteissa, joissa kryptovaluuttoja käytetään maksuvälineinä tietyn tavaran tai palvelun hankkimiseen. Tämä olisi tavallisille kansalaisille vaivattomampaa kuin nykykäytäntö, joka käytännössä edellyttää ihmisiltä yksityiskohtaista kirjanpitoa. On myös ristiriitaista, kun virallisten instituutioiden taholta kuulemme usein kritiikkiä kryptovaluuttoja kohtaan sen vuoksi, että niitä ei käytetä maksamiseen, kun samaan aikaan teemme verotuksella tarkoituksella hankalaksi niiden yleistymisen käytön tähän tarkoitukseen.

Koska Bitcoin on sen ennustettavan ja muuttumattoman rahapolitiikan sekä rajatun tarjonnan vuoksi mielestäni paras säästämisen instrumentti, jota olemme kehittäneet, pitäisin kuitenkin vielä tärkeämpänä sijoitusmielessä soveltaa kryptovaluuttoihin osakesäästötilin mallia, jossa vain tililtä nostetuista tuotoista maksetaan veroa. Pitkässä juoksussa en näe mitään estettä myöskään sille, että bitcoinien myynti voisi olla kokonaan luovutusvoittoverosta vapaata, kuten on esimerkiksi Saksassa. Kyse on tässäkin, kuten muussakin taloudellisessa aktiviteetissa, tekijöistä, joilla voimme vaikuttaa Suomen globaalin kilpailukykyyn: viime kädessä pääoma ja työ sekä näiden mukana ihmiset menevät sinne, jonne niillä on parhaimmat kannustimet mennä.” (Ilmasti 2022.)

8.2 Apuohjelmia veroilmoituksen täyttämiseen

Koska osa vaihtaa virtuaalivaluuttoja aktiivisesti tai jopa käyttää tätä maksamiseen, voi vuodessa tulla jopa tuhansia transaktioita valuutan vaihtamisesta eri tavoin. Jokainen transaktio tulisi laskea veroilmoitusta varten FIFO-menetelmällä ja tämä veisi kokeneeltakin kirjanpitäjältä paljon aikaa. Tavallinen kuluttaja ei välttämättä kykene tähän itse, tai ajallisesti se ei olisi ollenkaan järkevää.

Koska virtuaalivaluuttoja verotetaan lähes kaikissa maissa, on markkinoille tullut myös erilaisia kolmannen osapuolen palveluita virtuaalivaluuttojen voittojen ja tappioiden laskemista varten. Suosituimpia näistä ovat Koinly sekä Cryptotax.

Koinlyyn tehdään tili, joka yhdistetään omaan virtuaalilompakkoon. Koinly tukee yli 50 eri virtuaalivaluuttalompakkoa, joten yhdistäminen onnistuu helposti. Voit myös yhdistää useita eri lompakoita tähän samaan palveluun, niin se laskee näistä kaikista kaikkien transaktioiden tuloksen. (Koinly.)

Palvelu tekee yhteenvedon ja verohallinnon tarvitseman 9A -lomakkeen virtuaalivaluuttojen tuotoista ja tappioista. Tarvittaessa palvelusta saa tilattua vielä tarkempia analyyskejä sekä dokumentteja kaupankäynnistä.

Koinlyn palvelu on maksullinen ja kyseinen palvelu, josta saa tämän verohallinnon vaatiman 9A -lomakkeen, maksaa 49 dollaria vuodessa. Tästä on myös laajempia paketteja saatavilla, joilla on enemmän hintaa. Maksuttomassa versiossa näkee omien lompakkojen tuotot ja yhteenvedot. (Koinly.) Opinnäytetyötä varten on myös varmistettu Verohallinnon asiakaspalvelusta, että Koinlyn palvelumaksun saa vähentää kuluna virtuaalivaluutoilla saaduista tuloista.

8.3 Julkinen keskustelu ja muutoksenhalu

Virtuaalivaluuttojen verotuksesta on käyty paljon keskustelua myös keskustelupalstoilla, blogeissa, mielipidekirjoituksissa sekä politiikassa. Osan mielestä verotus on haastavaa sekä sekavaa.

Verohallinnon verkkosivujen virtuaalivaluuttojen verotusohjeiden perässä on myös kyselyitä siitä, miltä ohjeet vaikuttivat. Näiden perusteella ohjeet ovat suurimmalle osalle epäselviä ja vain pienelle osalle selkeää:

KUVA 2. Mielipidekysely Verohallinnon verkkosivuilla ohjeiden perässä (Verohallinto 2022)

Perussuomalaisten kansanedustajan Ville Tavion (2021) mukaan virtuaalivaluuttojen verotus haittaa valuutan käyttämistä maksuvälineenä, koska jokaisesta ostosta tulee pitää kirjaa sekä ilmoittaa siitä saatu mahdollinen tuotto tai tappio veroilmoitukseen. Hän myös kirjoitti, että Suomi jää muista maista virtuaalivaluuttojen osalta kehityksessä jälkeen, jos verotus on liian byrokraattinen ja korkea.

Tavio ehdottaa, että verotusta muutettaisiin niin, että vain lompakosta omalle tilille nostetut varat ilmoitetaan verotukseen. Hän myös muistuttaa alaan liittyvistä työpaikoista ja alan kehityksen tärkeydestä Suomessa, ja että verotuksen sekä lainsäädännön avulla tätä tulisi tukea. Hän mainitsee myös, että Saksassa on käytössä malli, jossa veroa ei tarvitse maksaa voitosta, joka on tullut virtuaalivaluutoista, jotka on ollut henkilön hallussa yli vuoden ajan ennen luovutusta. (Tavio 2021.)

Tavion kirjallinen kysymys hallitukselle kuului: ”Mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä virtuaalivaluutan verotuksen uudistamiseksi?”. Saman kysymyksen on myös vasemmistoliiton edustaja Anna Kontula esittänyt silloiselle hallitukselle jo vuonna 2018 ja perustelut olivat hyvin samanlaiset kuin Taviolla. Hän mainitsi samaa, että näillä menetelmillä virtuaalivaluutta ei tule yleistymään maksuvälineenä ylitsepääsemättömän byrokratian vuoksi. (Kontula 2018.)

Valtiovarainministeri Annika Saarikko vastasi Taviolle, että tällä hetkellä vireillä ei ole uudistusta koskien virtuaalivaluuttojen verotusta. Hän muistutti, että verotusta selkeytettiin ja muutettiin reilummaksi vuonna 2019. Kuitenkin ilmiö ja tilanne muuttuu ja sitä tulee seurata. (Saarikko 2021.) Verohallinto on ilmoittanut, että aikoo tehdä tänä keväänä muutoksia OmaVero -verkkopalveluun, jotta virtuaalivaluuttojen tulojen ilmoittaminen olisi helpompaa. (Helsingin Sanomat 2022.)

8.4 Johtopäätökset

Aiheeseen tutustuttuani verotus on huomattavasti selkeämpi kuin työtä aloittaessa. Ohjeet vaativat kuitenkin pitkää perehtymistä ennen kuin niistä saa selkeän kuvan. Jos ohjeisiin ei ole perehtynyt ja tulee eteen veroilmoituksen täyttö, voi se viedä paljonkin aikaa ja verotus on väistämättä sekavaa.

Verohallinnon verkkopalveluun olisi hyvä saada oma Koinlyn tapainen palvelu. Palveluun voisi linkittää oman virtuaalilompakon ja Verohallinnon oma palvelu muuttaisi tiedot tarvitsemaansa 9A-lomakemuotoon. Tämä voisi lisätä ilmoitusaktiivisuutta entisestään sen helppouden vuoksi, koska tämä lompakon lisääminen tulisi tehdä vain kerran, ei joka vuosi. Näin myöskään verovelvollisten ei tarvitsisi maksaa siitä, että saa laskettua tulot tai tappiot kohtuullisessa ajassa. Pääosa ihmisistä kuitenkin haluaa ilmoittaa tulonsa oikein ja salattavaa ei ole.

Myös Tavion sekä Ilmastin mainitsema malli, että vain virtuaalivaluuttalompakosta omalle pankkitilille nostetut rahat verotettaisiin, olisi hyvä idea. Samanlainen periaate, kuin osakesäästötilissä. Virtuaalivaluuttaa voisi käyttää myös ostoihin suoraan lompakosta ja niistä ei perittäisi erillistä veroa, vaikka tuottoa olisi tullut ja tämä parantaisi mahdollisuutta käyttää virtuaalivaluuttaa myös valuuttana. Ostoista johtuvien tapahtumien määrä voi olla sen verran suuri, että niiden laskeminen ja ilmoittaminen on kohtuuttoman hankalaa.

Cashback-bonusten verotus on mielestäni turhan hankalaa cashbackien suuruusluokkaan nähden. Voittojen laskeminen on hidasta ja haastavaa, koska pankkikorttia käytetään usein ja cashback maksetaan erikseen jokaisen ostoksen jälkeen. Mielestäni Verohallinnon jo olemassaolevan Ostohyvitys-ohjeen tulisi päteä myös näihin Crypto.com ostohyvityksiin, vaikka niistä käytetään englanninkielistä termiä cashback. Myös näissä cashback bonuksissa edellytys on itse maksetut ostokset kortilla, kuten ostohyvitys-ohjeessa mainitaan perusteluksi niiden verottomuudelle.

LÄHTEET

About Binance. Saatavissa: <https://www.binance.com/en/about> Viitattu 17.3.2022.

Alasaarela, M. *Virtuaalivaluutat ja verotus*. Saatavissa: <https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/JulkaisuMetatieto/Documents/EDK-2018-AK-209325.pdf> Viitattu 18.3.2022

Ankelo, J. 2020. *Bitcoinin puoliintuminen on sen vastaisku keskuspankeille*. Sijoitustieto. Saatavissa: <https://www.sijoitustieto.fi/sijoitusartikkelit/bitcoinin-puoliintuminen-sen-vastaisku-keskuspankeille> Viitattu 17.3.2022.

Buterin, V. 2013. *What Proof of Stake Is and Why It Matters*. Bitcoin Magazine. Saatavissa: <https://bitcoinmagazine.com/culture/what-proof-of-stake-is-and-why-it-matters-1377531463> Viitattu 3.2.2022

Benson, J. 2019. *Bermuda Allows Tax Payments in USDC, commissions blockchain-based national ID system*. Decrypt. Saatavissa: <https://decrypt.co/10414/bermuda-allows-tax-payments-in-usdc-commissions-blockchain-based-national-id-system> Viitattu 1.4.2022.

Chipolina, S. 2021. *El Salvador Exempts Foreign Investors From Tax on Bitcoin Gains*. Decrypt. Saatavissa: <https://decrypt.co/80792/el-salvador-exempts-foreign-investors-from-tax-on-bitcoin-gains> Viitattu: 30.3.2022.

Crypto.com. *Revised Changes to Crypto.com Visa Cards Update*. Saatavissa: <https://crypto.com/product-news/crypto-com-visa-cards-update> Viitattu 12.5.2022.

Dyle, L. 2022. *How Is Cryptocurrency Taxed? (2021 and 2022 IRS Rules)*. Saatavissa: <https://www.fool.com/investing/stock-market/market-sectors/financials/cryptocurrency-stocks/cryptocurrency-taxes/> Viitattu 1.5.2022.

Elo, E. & Teittinen, P. 2022. *Annika Saarikko vahvistaa, että Suomi on lähettämässä kymmenien miljoonien eurojen Bitcoin-potin Ukrainaan: ”En keksi rahoille parempaa käyttö-kohdetta”*. Saatavissa: <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000008778936.html> Viitattu 1.5.2022.

Estonian Tax and Currency Board. *Cryptocurrency*. Saatavissa: <https://www.emta.ee/en/private-client/taxes-and-payment/taxable-income/cryptocurrency> Viitattu 30.3.2022.

Halonen, E. 2022. *Verottaja: Kryptovaluutoilla rahaa tehneiden suomalaisten määrä räjähti, kasvua vuodessa 4 300 prosenttia – ”Nyt on aika maksaa verot”*. Saatavissa: <https://www.hs.fi/talous/art-2000008682577.html> Viitattu 1.5.2022.

Hamacher, A. & Graves, S. 2021. *11 Countries that Don't Tax Bitcoin Gains*. Decrypt. Saatavissa: <https://decrypt.co/43513/countries-that-dont-tax-bitcoin-gains> Viitattu 30.3.2022.

Helms, K. 2017. *Belarus Legalizes Cryptocurrencies and ICOs - Tax-Free for Five Years*. Saatavissa: <https://news.bitcoin.com/belarus-legalizes-cryptocurrencies-icos-tax-free/> Viitattu 1.5.2022.

Kagan, B. 2018. *What is Bitcoin? A Beginner's Guide*. Finance Magnates. Saatavissa: <https://www.financemagnates.com/cryptocurrency/education-centre/bitcoin-beginners-guide/> Viitattu: 17.3.2022.

Kharif, O. 2021. *Bye-Bye Miners! How Ethereum's Big Change Will Work*. The Washington Post. Saatavissa: https://www.washingtonpost.com/business/bye-bye-miners-how-ethereums-big-change-will-work/2021/12/14/2d7ea5ba-5cf4-11ec-b1ef-cb78be717f0e_story.html Viitattu 17.3.2022.

Koivisto, J. 2021. *Espoolaismies tienasi virtuaalivaluuttakaupoilla lähes puoli miljoonaa eikä ilmoittanut tuloja verottajalle – nyt tuli tuomio*. Saatavissa: <https://www.lansivayla.fi/paikalliset/4336583> Viitattu 18.5.2022.

Kontula, A. 2018. *Kirjallinen kysymys eduskunnalle*. KKO 306/2018. Saatavissa: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Kysymys/Sivut/Kk_306+2018.aspx Viitattu 13.3.2022.

Korkein hallinto-oikeus. KHO:2019:42. Saatavissa: <https://www.kho.fi/fi/index/paatokset/vuosikirjapaatokset/1553685714978.html> Viitattu: 13.3.2022.

Kryptovaluuttojen ilmoittaminen. Saatavissa: <https://www.bowa.fi/kryptovaluutta-ilmoittaminen/> Viitattu 17.3.2022.

Laki virtuaalivaluutan tarjoajista. 26.4.2019/572. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2019/20190572> Viitattu 13.3.2022.

Ledger. Saatavissa: <https://www.ledger.com/> Viitattu 23.4.2022.

McDonald, M. 2021. *El Salvador Plans Tokenized Bitcoin Bonds and Tax-Free "Bitcoin City"*. Bloomberg. Saatavissa: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2021-11-21/el-salvador-plans-1b-in-tokenized-bitcoin-bonds-bukele-says> Viitattu 30.3.2022.

Northcrypto. *Kryptovaluuttojen louhint*a. Saatavissa: <https://www.northcrypto.com/fi/about/mining> Viitattu 3.2.2022.

Northcrypto. *Mitä on kryptovaluuttojen steikkaus?* Saatavissa: <https://www.northcrypto.com/announcement/mita-on-kryptovaluuttojen-steikkaus> Viitattu 1.4.2022.

Paananen, H. 2021. *Jyväskyläläismies myi kryptovaluuttaa yli 133 000 eurolla, mutta salasi valtaosan verottajalta – törkeästä veropetoksesta ehdollista vankeutta*. Saatavissa: <https://www.ksml.fi/paikalliset/3885842> Viitattu 18.5.2022.

Ranta, E. 2021. *Bitcoin-tuotot voivat johtaa ikävään yllätykseen - näin vältyt veronkorotukselta*. Iltasanomat. Saatavissa: <https://www.is.fi/taloussanomat/art-2000007912014.html> Viitattu 30.3.2022.

Rautio, S. 2019. *Verotiedot: Näin virtuaalivaluuttamiljonäärit tienasivat*. Iltalehti. Saatavissa: <https://www.iltalehti.fi/talous/a/9f08634c-36f6-4073-bc8e-8f32e1374c6b> Viitattu 18.3.2022.

Saarikko, A. 2021. *Vastaus kirjalliseen kysymykseen*. KKV 330/2021. Saatavissa: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Kysymys/Documents/KKV_330+2021.pdf Viitattu 17.2.2022

Tavio, V. 2021. *Kirjallinen kysymys eduskunnalle*. KKO 330/2021. Saatavissa: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Kysymys/Documents/KK_330+2021.pdf Viitattu 17.2.2022.

Teller, A. 2022. *Guide to Crypto Taxes in Germany*. Saatavissa: <https://tokentax.co/blog/crypto-taxes-in-germany> Viitattu 1.5.2022.

The Economic Times. 2021. *El Salvador's adoption of Bitcoin is off to a rocky start*. Saatavissa: <https://economictimes.indiatimes.com/markets/cryptocurrency/el-salvadors-adoption-of-bitcoin-is-off-to-a-rocky-start/articleshow/86026202.cms> Viitattu 1.4.2022.

Tretina, K. & Curry, B. 2022. *10 Of The Best Cryptocurrencies in May 2022*. Forbes Advisor. Saatavissa: <https://www.forbes.com/advisor/investing/top-10-cryptocurrencies/> Viitattu 13.3.2022.

Verohallinto. 2017a. *Ansiotulot*. Saatavissa: <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/verokortti-ja-veroilmoitus/tulot/ansiotulot/> Viitattu 31.3.2022.

Verohallinto. 2019a. *Bonusten verotus*. Saatavissa: <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48186/bonusten-verotus/> Viitattu 1.6.2022

Verohallinto. 2022b. *Näin ilmoitat virtuaalivaluutoista saadut tulot*. Saatavissa: <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/sijoitukset/virtuaalivaluutat/> Viitattu 1.3.2022.

Verohallinto. 2022c. *Näin ilmoitat virtuaalivaluutoista saadut voitot ja tappiot OmaVerossa*. Saatavissa: <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/sijoitukset/virtuaalivaluutat/n%C3%A4in-ilmoitat-virtuaalivaluutoista-saadut-voitot-ja-tappiot-omaverossa/> Viitattu 1.3.2022.

Verohallinto. 2017d. *Pääomatulot*. Saatavissa: <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/verokortti-ja-veroilmoitus/tulot/paaomatulot/> Viitattu 31.3.2022.

Verohallinto. 2020e. *Virtuaalivaluutan louhintaan osallistumisesta saatujen varojen verotus*. Syventävät vero-ohjeet. Saatavissa: <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48411/virtuaalivaluuttojen-verotus3/#2.5-virtuaalivaluutan-louhintaan-osallistumisesta-saatujen-varojen-verotus> Viitattu 3.2.2022.

Verohallinto. 2021f. *Varojen arvostaminen perintö- ja lahjaverotuksessa*. Virtuaalivaluutat. Saatavissa: <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/47834/varojen-arvostaminen-perint%C3%B6--ja-lahjaverotuksessa5/#2.2-virtuaalivaluutat> Viitattu: 17.2.2022.

Verohallinto. 2022g. *Verohallinto odottaa ennätysellisen paljon ilmoituksia virtuaalivaluutoilla voittoa tehneiltä*. Saatavissa: <https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/uutishuone/lehdist%C3%B6tiedotteet/2022/verohallinto-odottaa-enn%C3%A4tyksellisen-paljon-ilmoituksia-virtuaalivaluutoilla-voittoja-tehneilt%C3%A4/> Viitattu 23.4.2022.

Verohallinto. 2022h. *Veronkorotus*. Saatavilla: https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/verokortti-ja-veroilmoitus/veroilmoitus_ja_verotuspaato/my%C3%B6h%C3%A4stymismaksu-ja-veronkorotus/ Viitattu 18.5.2022.

Verohallinto. 2022i. *Virtuaalivaluuttatiliin liitetty cashback –kortti*. Saatavissa: <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/sijoitukset/virtuaalivaluutat/ukk/minulla-on-virtuaalivaluutan-vaihtopalvelussa-asiakastili-johon-on-liitetty-maksukortti/> Viitattu 1.4.2022.

Verohallinto. 2020j. *Virtuaalivaluuttojen FIFO-laskuri*. Saatavissa: https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/yhteystiedot-ja-asiointi/verohallinnon_laskuri/fifo-laskuri/ Viitattu 17.3.2022.

Zochowski, M. 2019. *Why Proof-of-Work Is Not Viable in the Long-Term*. Saatavissa: <https://medium.com/logos-network/why-proof-of-work-is-not-viable-in-the-long-term-dd96d2775e99> Viitattu 12.5.2022.